

Pokoli borzalom

I

Horikava kiotói fenségnek az idők kezdete óta nem volt és nem is lesz párja széles e világon. Azt beszélük, kérem, hogy mielőtt megszületett, nagyméltóságú édesanyjának maga a szentséges Daiitoku védő isten jelent meg álmában, így aztán őfelsége már születése pillanatától kezdve különbözött a többi közönséges halandótól. Ezért ejt bámulatba minket minden egyes cselekedete. Ami Horikava császár őfelsége palotáját illeti, aki látta, és akár hatalmasságáról, akár pompájáról beszélt, végül is biztosan állíthatja, hogy ezt a csodát a mi egyszerű eszünk fel sem foghatja. Ráadásul, ahogy mondani szokás, még a vak is látja, hogy őfelsége jellemének fényessége talán csak Si Huang-ti és Jang-ti kínai császárhoz hasonlítható. Meg aztán, azt sem állíthatja senki, hogy őfelsége kizárólag csak tulajdon pompájára gondolt. Természetes, hogy alattvalói ügyes-bajos gondjait is számon tartotta, sőt egész birodalmának jólétéről gondoskodott. Ilyen csodálatos nagylelkűséggel áldotta őt meg az ég, kérem szépen!

Nem véletlen, hogy amikor a száz ördög éjszakáján a Nidzso császári palotában tartózkodott, képzeljék el, semmiféle rontás nem fogott rajta! Sőt a nagyúr alakjának fényes ragyogásán még az sem hagyott nyomot, hogy a Micsinoku tartomány Siogama városának látképéről híres Kavaranoin-palotában is megszállt, amely a kiotói Keleti Harmadik utcában található, és ahol – így járja a szóbeszéd – éjszakáról éjszakára megjelent Tóru balkéz felőli miniszter lelke. Őfelségének hatalmas tekintélye volt, így hát egyáltalán nem meglepő, hogy a korabeli Kiotóban minden öreg és fiatal, minden férfi és nő valóságos élő Buddhaként tisztelte. De ez még nem minden! Egy alkalommal, amikor a nagyúr éppen hazafelé tartott a szilvavirágzás ünnepéről, az egyik ökör, amely a hintáját húzta, hirtelen elszabadult, és jól belerúgott egy éppen arra járó öregemberbe. Az öreg meg, képzeljék el, kezét összekulcsolta és hálás köszönettel fordult az égiekhez, hogy őfelsége ökre ilyen kegyes cselekedetben részesítette.

Hát ezek az események történtek őfelsége idejében, melyekre a távoli jövőben is bizony sokan fognak emlékezni. Hogy még csak néhányat említsek: amikor őfelsége megrendeztette a rizsbor ünnepét, csak fehér lóból harminc darabot osztott szét a vendégei között! Képzeljék, megtörtént akkoriban az is, amikor a Nagaraí hidat építették, hogy őfelsége tulajdon szeretett fiát állította oda tartóoszlopnak. Arról is sokat mesélnek, hogyan parancsolta meg ő maga az orvoslás tudományában jártas kínai szerzetesnek: ne habozzon, vágja fel a kelet szentséges tomporán. Végtelen sok ilyen és ehhez hasonló esetről beszélhetnék, de lássák be, kérem, mindet felsorolni lehetetlenség volna. A sok-sok

esemény közül talán a legrettenetesebb annak a képnek a története, amely a pokoli borzalmat ábrázolja egy paravánon, s amely mindmáig őfelsége fenséges palotájának legféltettebb kincse. Abban az időben még magát őfelségét is mélyen megrázta ez az esemény, pedig a nagyurat soha semmi nem volt képes kihozni tántoríthatatlan nyugalmából! Nem is beszélve mirőlunk, akik a közelében tartózkodtunk, már-már azt hittük, hogy végleg kiadjuk a lelkünket! Én magam is, aki már húsz esztendeje szolgálom őfelségét, ilyen iszonyatos látvánnyal még soha életemben nem találkoztam!

Mielőtt azonban belefognék ebbe a történetbe, mindenekelőtt Josihidéről, a festőről kell szólnom, aki a *Pokoli borzalom* című képet festette arra a paravánra.

2

Sokan még ma is jól emlékeznek Josihide történetére. Ennek az embernek az ecsetvonásai olyan nagy hírnévre tettek szert abban az időben, amely senkihez sem hasonlítható. Akkoriban, mikor ez a történet játszódott, ez a férfi még be sem töltötte az ötvenet. Képzeljék csak, első ránézésre kis alacsony, csont és bőrre soványodott öregember volt, és mindenki gonosz természetűnek tartotta. Amikor eljött őfelsége udvarába, legtöbbször fahéjszínű selyemkabátot, csúcsos kalapot viselt, és meglehetősen undorító volt a modora, örökké hepciás a természete, s idős kora ellenére igencsak vérpiros az ajka, hogy ezért, nem is tudom, az egész emberben volt valami állatias, kérem. Fogalmam sincs, mi az igazság, de egyesektől azt hallottam, hogy azért ilyen cinóberes az ajka, mert mindig lenyalja a festéket az ecsetjéről! Valaki, aki még ennél is rossznyelvűbb volt, azt állította, hogy Josihide úgy mozog, úgy cselekszik, mint egy majom. És ezt addig-addig mondogatták, míg végül rajta ragadt a Majomhide csúfnév.

Nem elég, hogy Majomhidének csúfolták, ráadásul még a következőket mesélték róla. Abban az időben vették fel őfelsége udvarába Josihide egyetlen leányát, aki ekkor töltötte be tizenötödik életévét, de egyáltalán nem hasonlított az édesapjára, hanem, kérem, nagyon is bájos teremtés volt. Sőt talán azért, mert édesanyját korán elveszítette, rendkívül érzékeny, s éveinek számához képest sokkal érettebb gondolkodása, eredendően kifinomult és igencsak figyelmes természete miatt a felséges asszonytól az összes udvarhölgyig mindenki elbűvölőnek tartotta.

Történt egyszer, hogy a tanbai kormányzóságból valaki egy betanított majmot hozott ajándékba a császárnak, őfelsége kamaszkorú fia pedig, kérem, mit tett, hát a Josihide nevet adta neki. Egy majom már önmagában véve is mulatságos, hát még, ha ilyen névre hallgat! Így aztán a palotában senki sem állta meg, hogy ne nevéssen rajta. De ha csak nevettek volna! Bármilyen mulatságosat csinált is a szegény pára: ha a palota kertjében a fenyő csúcsába csimpaszkodott, ha a császár termeiben a tatamit összerondította, mindig mindenki ezt kiáltozta:

- Ejnye, Josihide!
- Mít művelsz, Josihide!

Mintha meg akarták volna gyilkolni a név eredeti viselőjét!

Egyszer azonban az előbb már említett Josihide leánya éppen az egyik hosszú folyosón ment végig, miközben virágzó szilvaággal összefont szerelmes levelet hozott, amikor a szemközti oldalról egy tolóajtó mögül sántikálva előbújott az a bizonyos Josihide nevű majmocska. Megpróbált futni, amennyire tőle tellett, de csak nem sikerült, mert eltörte a lábát, s ezért nem tudott oszlopokra felmászni, ahogy általában tette. A nyomában pedig, képzeljék, nem más, mint az ifjú fenséges úr szaladt, ahogy csak bírt, s közben ostorával hadonászott és ezt kiabálta:

- Várj csak, te mandarintolvaj! - de sehogy sem tudta utolérni a majmot.

Amint ezt Josihide lánya meglátta, megtorpant, a majom pedig odafutott hozzá, belecsimpaszkodott ruhája szegélyébe, s bánatos hangon szűkölni kezdett. A lány szíve megtelt szánalommal, s szegény, nem bírta tovább részvétlen hallgatni. Szilvaágot tartó kezével könnyedén átölelte az állatot, a másikkal karjába emelte, miközben láttatni engedte halványlila császári kimonójának ujját. A lány mélyen meghajolt az ifjú fenséges úr előtt, s szomorú hangon e szavakat intézte hozzá:

- Könyörgök, ne bántsa, hiszen ez egy kis állat! Bocsásson meg neki felséged, tudja, csak játékból tette!

De a császár fia ebben a pillanatban nagy dérrrel-dúrral odafutott hozzájuk, dühösen kettőt-hármat dobantott a lábával, miközben így szólt:

- De miért? Ez a majom mandarintolvaj!

- Kérem, hiszen ez egy kis állat... - ismételte a lány, majd kisvártatva bánatos mosollyal az arcán, határozott hangon még hozzátette. - Josihidének hívják. Így aztán úgy tűnik, mintha fenséged apámra haragudna, ezt viszont nem vagyok képes nyugodtan végignézni.

Erre a császár fia, mint ahogy várható is volt, hirtelen megváltozott, s ezt mondta:

- Az más! Ha apád életéért könyörögsz, akkor nem szólok egy szót sem és megbocsátok! - azzal kényszeredetten eldobta a lovaglóstort, majd eltávozott a nyitott tolóajtó irányába és visszatért a szobájába.

3

Hát így kezdődött Josihide lánya és a majom barátsága. A lány gyönyörű bíborszalagra fűzte azt az aranycsengőt, amit a császárkisasszonytól kapott, majd a majmocska nyakába kötötte, az állat pedig - történhetett bármi - soha nem mozdult el újdonsült barátja mellől. Egy alkalommal a lány megbetegedett és fekvé kellett maradnia, a kismajom pedig ott kuporgott a párnájánál, miközben aggodalmaskodó tekintettel folyton-folyvást a körmét rágta. Ettől kezdve soha senki nem merte bántani a kis állatot. De nem ám! Sőt éppen ellenkezőleg, hamar megszerették, s végül maga az ifjú fenség is egy-egy datolyaszilvát, gesztenyét vetett oda neki. Azt beszélik, hogy egyszer, amikor valamelyik szamuráj belerúgott a majomba, az ifjú fenséges úr még éktelen haragra is gerjedt.

Nem sokkal ezután a császár őfelsége megparancsolta, hogy vezessék elébe Josihide lányát meg a kismajmot, mert tudomására jutott, hogy az ifjú felséget mennyire megharagították az elmondott események. Persze azt is megtudta, hogy miért szereti annyira a lány a majmocskát.

- Tisztelettudó leány vagy, dicséretben részesítlek! – szólt a császár, s hogy szavainak nagyobb nyomatékot is adjon, a lányt rangos hölgyeknek kijáró bíborszínű alsókimonóval jutalmazta. Őfelsége öröme azonban tovább fokozódott, amikor a majom – a látottakat utánozva – tisztelettudóan, hálája jeléül az ajándékba kapott alsóneműt a homlokához emelte.

Ettől kezdve a császár őfelsége pártfogásába vette Josihide lányát, de persze egyáltalán nem úgy, ahogy a mendemonda járja, miszerint gyengéd érzelmeket táplált volna iránta, ugyan már! Őfelsége azt értékelte benne, hogy a majmot teljes odaadással szereti, hogy tisztelettudó, hogy jóságos teremtés. Bár, az igazat megvallva, egyre több és több pletyka kapott szárnyra ezzel kapcsolatban, s őszintén szólva, nem is alaptalanul, de ezt majd később mesélem el a maga idejében. Elég, ha most csak annyit mondok, hogy a császári fenségről egyáltalán nem lehet ilyet állítani, még ha az a különleges helyzet állt is elő, hogy egy festőféle leányával kapcsolatban ilyen és ehhez hasonló érzelmek ébredjenek benne!

Így aztán Josihide lánya becsületét megőrizve távozott őfelségétől, s miután eredendően okos volt, el tudta érni, hogy a többi udvarhölgy se irigyelje. Sőt attól kezdve, hogy visszatért a császári fenségtől, mindenki a majommal együtt kényeztette. Úgy mondják, hogy főleg az ifjú császárkisasszony tartotta magánál folyton-folyvást, s még az ünnepségekre menet, az ökörfogaton utazva sem tudott meglenni nélküle.

De a lány történetét most rövid időre félbehagyom, s inkább Josihidéről, az apjáról mesélek. A majmot persze mindenki szerette, de nem úgy Josihidét, őt továbbra sem szívelhették, s egyre másra Majomhidének csúfolták. Nehogy azt higgyék, hogy csak a palotában! A jokavai főpap, mikor Josihide nevét meghalotta, úgy kifordult magából, mintha valami rossz szellem cselével akarná megkaparintani. Annyira dühbe gurult, hogy még az arca is vérvörös lett! (Lehet, hogy főpapi méltóságát azért fogta el ennyire a méreg, mert Josihide egy multságos festményén torzképet festett róla? Persze elképzelhető, hogy ez csak merő pletyka, melyet alantas népségek terjesztenek, én, ostoba, nem is tudom, hogy lényegében mi az igazság!) Mégis, ami ezt a festőt illeti, rossz híre volt annak mindenütt! Bárhol, bárkivel találkoztam, mindig egyfolytában becsmérelték. Csak két-három festő nem szidta, no meg még azok, akik nem ismerték személyesen, csupán a képeit látták.

Josihidének azonban nemcsak a külseje volt rettentően ellenszenves, hanem a modora, a viselkedése is. Utálatos, rosszindulatú jelleme miatt bizony később iszonyatosan meg kellett lakolnia.

Ami a természetét illeti, fősvény, kőszívű, szégyentelen és lusta ember volt, de mindezeken túl, legrettenetesebb tulajdonságának elbizakodottságát, rártartóságát tartották, mindig fenn hordta az orrát, s mindenkinek azzal dicsekedett, hogy ő a császári udvar első festője. Még ha csak a festészetről nyilatkozott volna ilyen fennhéjázóan, de beleszólt az emberek szokásaiba, az egész világ ősi tradícióiba, mindenkiből bolondot csinált, s ami a legfőbb, soha nem ismerte be vereségét. Egy követője, aki hosszú éveken át tanítványa is volt, mesélte róla a következőket: egyszer egy bizonyos palotában a híres Higaki nevű sintó papnőbe gonosz szellem költözött, s ez a szellem rettenetes jóslatokba, isteni kinyilatkoztatásokba bocsátkozott. A mi festőnk süketnek tette magát, és éppen a keze ügyében levő ecsetjével tusfestményt készített a papnő iszonyatosan eltorzult arcáról anélkül, hogy egy cseppet is zavartatta volna magát. Minden bizonnyal még a gonosz szellem átkozódása is csupán ártatlan gyermeki tréfának számított a szemében.

Ez a férfi, mikor a gyönyörű Kissóten szerencseistennőt örökítette meg, egy ócska, röpacs vándorszínésznő arcát festette le. Amikor Fudó templomkapu-őrző isten képmását ábrázolta, egy csavargó rendőraltszövet mintázott meg benne. Különböző értelmetlen utánzásokat készített, és ha emiatt szemrehányást tettek neki, akkor foghegyről mindössze csak ennyit vetett oda:

- Nahát! Talán az összes isten és Buddha, akiket Josihide megfestett, mind bosszút áll majd ezért?! Ez aztán a meglepetés! Ez még nekem is újdonság!

Az ilyen történetek hallatán még megmaradt tanítványai is mélyen megdöbbenetek, s a jövő borzalmaitól tartva, nem vesztegették tovább az idejüket, hanem úgy eltűntek mellőle, mint a kámfor.

Hogy szavaimat rövidre fogjam, végül is világ csodájának tartotta magát. Minden bizonnyal azt gondolta, hogy hozzá fogható tökéletes ember nem is létezik ezen a földön.

Hogy milyen magasságokig jutott el Josihide művészete, azt bizony nem tudom megmondani. Inkább a képeiről beszélek, vagyis arról, hogy ennek a festőnek az ecsethasználat, a színei gyökeresen különbözött a többiekétől. Képezeljék el, sokakban még az is fölmerült, hogy egyszerű csaló és mázoló. Ami ezeket a festőfajta népségeket illeti, ugye, ez a Kavanari, meg ez a Kanaoka, meg még más régi nagy művészek, azoknak a dolgai, az igen! Az valahogy más! Hát kérem, amit azokra a hogyishívják, faajtókra festett szilvavirágokról mondanak, az már valami! Aszongyák, hogy minden holdfényes éjszakán finom illatot árasztanak! Meg aztán azok az udvari népek a paravánokon! Ahogy a fuvolát fújják, még hallani is lehet a hangjukat! Bizony, kérem, ezekről a képekről ilyen dicséretes szóbeszéd járja! De Josihide festményei! Jaj, kérem, állandóan csak valami rossz érzése van tőlük az embernek! És ráadásul semmi különlegességet nem mesélnek róluk! Például egyszer ez a festő csinált egy képet a Rjúgaidzsi-templom kapujára, amin az Élet és Halál körforgásának öt állomását láthatjuk.

Azt beszélük, ha éjszaka a sötétben átmegyünk a kapu alatt, hallani lehet, amint az égiek meg a földi népek sóhajtoznak meg sírnak-rínak. Úgy bizony! Sőt volt valaki, aki még a halottakból áradó iszonyatos büzt is érezte! Mondják, hogy azok az udvarhölgyek, akiknek a képmását őfelsége parancsára lefestette, meg minden, nem telt bele három év, mind betegek lettek, megszállta őket az ördög, kihúzta belőlük a lelket, és egytől egyig meg is haltak. A rossz nyelvek szerint, kérem, Josihide képeiben gonosz szellem rejtőzködik!

Ahogy már jó párszor elmondtam, tudják, ez a férfi iszonyúan csökönyös volt, s ráadásul még önelégülten büszkélkedett is makacsságával, úgyhogy őfelsége egyszer tréfásan meg is kérdezte:

- Ugye igaz, hogy az ilyenfajta emberek, mint te élvezetüket lelik a különféle borzalmas látványokban?

Mire Josihide korához képest igencsak piros ajkát gonosz vigyorra húzta és fennhéjázóan ezt válaszolta:

- Így van, felség! De a tökéletlen festők általában nem tartják fontosnak, ésszel fel sem érik, milyen gyönyörűség rejlik a borzalmas dolgok látványában!

Hát igen, a birodalom első festője még őfelsége jelenlétében is képes volt ilyen magas lóról ócsárolni a többieket! Nem véletlen, hogy az előbb példaként említett tanítványa vén pokolfajzatnak csúfolta a tanárát, mivelhogy mindig fenn hordta az orrát és mindenkit megrágalmazott. Mint ahogy önök is bizonyára nagyon jól tudják, a vén pokolfajzat nem más, mint egy gonosz törpe, aki még nagyon régen Kínából jött át mihozzánk, Japánba.

De még ez a romlott lelkű Josihide, aki soha nem tudott egy jó szót szólni senkire, még ez is egy emberi szenvedély rabja volt.

5

Ahogy már említettem, Josihidének volt egy szenvedélye: egyetlen leányát, a kis udvarhölgyet bolondulásig szerette. Már meséltem, hogy ez a lány csodálatosan jószágos természetű, szülőtisztelő teremtés volt. Az apja viszont úgy imádta ezt a lányt, hogy az minden érzelmet felülmúlt. Ez a férfi, aki soha nem költött templomi könyöradományokra, jótékonykodásra, szinte hihetetlen, de ha arról volt szó, hogy a lányának ruhát vagy valamilyen hajékot vegyen, nem volt az a pénz, amit sajnált volna tőle, mindent a világon megszerzett neki. Szeretete mögött nem húzódott meg semmi, s Josihide még álmában sem gondolt arra, hogy hamarosan eljön az az idő, amikor vőlegény érkezik a házhoz. Sőt, ha valami kutyaütő rossz szándékkal közelített volna a lányához, énszerintem minden útonállót összefogdosott volna, hogy egy sötét sarokban széttépesse velük ezt az alakot. Még azt is nagyon ellenezte az öreg, hogy őfelsége hívására lányából udvarhölgy legyen. Most is, amikor a császár a lányt magához hívatta, Josihide rettenetesen elkeseredett. Őfelségét szíven ütötte a lány szépsége, s az a pletyka járta róla, hogy a fenség mit sem törődik a szülői beleegyezéssel. És kérem, még olyan feltételezések is lábra kaptak, hogy előbb-utóbb megszerzi magának.

Persze az ilyenféle pletyka mind egytől egyig hazugság, de az igaz, hogy a gyermekén csüggő apa, folyton-folyvást lánya hazaengedéseért rimázkodott a császárnak. Egyszer, amikor őfelsége megparancsolta, hogy Josihide fesse meg neki Mondzsu, a bölcsesség bódhiszátvájának gyermekkori képét, a festő imádtott gyermekének arcát mintázta meg. Miután őfelsége megtekintette a képet és rendkívül elégedetten megköszönte, a következőket mondta:

– Kívánj magadnak valamit kitüntetésképpen! No, kívánj valamit, ne restelld magad!

Erre Josihide illedelmesen meghajolt, majd kicsit eltöprengett, hogy mit is válaszoljon, végül minden szégyenkezés nélkül így szólalt meg:

– Kérlek, engedd haza a lányomat!

Bárhol a világon, bármelyik országban nem mertek volna ilyen nevetlenül kérni bármit is az uralkodótól. Mások biztosan hatalmas haragra gerjedtek volna, és még őfelsége is egy parányit elkomorult és gondolkodóba esett, majd kis idő elmúltával Josihide arcába meredve csak ennyit mondott:

– Azt nem lehet! – azzal felpattant helyéről, majd gyorsan eltávozott.

Ilyen és ehhez hasonló események jó párszor megtörténtek az udvarban. Ha most visszagondolok rájuk, szinte magam előtt látom, hogy őfelsége tekintete minden alkalommal egyre hűvösebbé vált, ahogy Josihidére nézett. Ráadásul ezzel egyidejűleg a lány rettenetesen féltette az apját. S mióta a császár fiának könyörgött, bizony gyakran előfordult, hogy a kimonója ujját harapdálta és keservesen sírdogált. Ekkor terjedt el az a pletyka, hogy őfelsége beleszerelmesegett Josihide lányába, és ez a mendemonda egyre inkább lábra kapott. Azt mondják, hogy tulajdonképpen a *Pokoli borzalom* paravánjának ötlete is valójában a lány miatt született meg, de természetesen ez mind merő hazugság!

Persze őfelsége Josihide lányát nem csak azért nem engedte haza az udvarból, mert a császár rettenetesen sajnálta a lányt s óvni akarta szigorú apjától. Meg bizony azt sem akarta, hogy kényelmetlen, szegényes körülmények között éljen! De az még távolról sem igaz, hogy ezt az eredendően jóságos leánykát azért fogadta oltalmába, mert meg akarta szerezni magának! Azt már valószínűleg csak üggyelbajjal lehet megmagyarázni, hogy valamilyen testi vágyat érzett irányában.

Akárhogy is történt, de a lány miatt Josihide helyzete egyre rosszabbra és rosszabbra fordult. Hogy került rá sor, hogy nem, egyszer csak őfelsége magához hívatta Josihidét, s megparancsolta neki, hogy egy parván selymére fesse meg a *Pokoli borzalmat*.

6

Higgyék el, kérem, úgy látom magam előtt azt a képet a paravánon, azt a *Pokoli borzalom* című festményt, mintha most is a szemem előtt volna.

Más festők pokolról készült képei meg sem közelítik ennek a festménynek egyetlen ecsetvonását sem! A parván egyik sarkába egészen parányi alakokat festett: a pokol tíz fejedelmét, már ahogy én tudom, előttük pedig ott állnak a kísérőik. Különbözik az egész képet egy iszonyatosan nagy tűz tölti be, lándzsa-

hegyek és egy óriási kardfa nő ki a földből, s minden lángolva-lobogva örvénylik, kavarog. A tűzben sárga és sötétkék színű kínai öltözékek villannak elő itt is, ott is, úgy hiszem, nem lehetnek ezek mások, mint a pokolbéli ítélő bírák ruhái, de akármerről is nézi az ember, mindenütt csak annak az iszonyatos tűznek a lángját látja, amelynek a közepében, a szvasztika alakú tussal megfestett fekete füst- és aranypor: tűzből kipattanó szikrák csapnak az ég felé, s eszeveszett táncot járnak.

De ez mind semmi, bizony meglepődik az ember: micsoda erőt tud kifejezni ez a festő az ecsetjével! S még mi minden van a képen! Itt is, ott is elgyötörten szenvednek a bűnösök, ahogy ebben a világpusztító tűzvészben perzselődnek és lángolnak. De egyáltalán nem olyanok, mint a többi poklot ábrázoló festményen! Josihide, no hogy is mondjam, a legfelsőbb főnemesi arisztokratától a hajléktalan koldusig mindenféle társadalmi rendű és rangú bűnöst örökített meg a festményén. Császári udvari hivatalnokok díszruháját viselő méltóságteljes udvarnokok, legfinomabb hernyóselyembe öltözött elbűvölő szamurájfeleségek, imádkozó buddhista papok kezükben olvasóval, magas talpú fapapucsot viselő szamurájjelöltek, előkelő ruhácskákba öltözött arisztokrata kisasszonyok, jövőmondók, fejük fölé emelt pálcákkal, melyekre kívánságokkal teleírt papírcsíkokat kötöztek, ott állnak mind, egytől egyig, se szerik, se számuk, ne kívánják, hogy az összeset elsoroljam! De ezzel még koránt sincs vége, nemcsak különféle népek láthatók a képen, hanem képzeljék el, a tűz- és füstgomolyban embertestű, bika- és lófejű szörnyek senyvednek, kóvályognak, mint viharban elhullott, szélfúttá falevelek, bolyonganak, hánykolódnak összevissza a világ négy sarka felé és még körbe-körbe! Egy asszony, hajánál fogva lóg egy vasvillán, s úgy kalimpál a kezével meg a lábával, mint pók az ízelt lábaival. Talán valami papnőfele. Amott egy férfi, szívéből kard mered ki, fejjel lefelé csüng, olyan, mint egy denevér, talán valamikor tartományfőnök lehetett. Emitt egy személy, kérem alássan, akit vasvesszővel ütnek, amott egy másik, akinek óriási köveket akasztottak a nyakába, hogy ezer meg ezer ember sem tudná megmozdítani! Van, akit különleges vadmadár csőre tépdés szakadatlan, van, akit mérges sárkány harapdál folyton-folyvást – annyiféle a kínzás meg a bűnös, hogy ezt számokkal kifejezni képtelenség volna!

De mind közül a legrettenetesebb az ég közepéből lefelé zuhanó ökörfogot, amely pontosan a kardfa közepénél szinte súrolja azt. Emez olyan, mint egy hatalmas iszonyatos csapda, mert a kardfa csúcán is rengeteg halott hever nagy halomban; mindegyiknek át van szúrva a teste. A pokol szelétől meglibben a hintó bambuszfüggőnye, s mögötte egy udvarhölgy vagy főnemesi rangú kisasszony alakja tűnik fel gyönyörű ruhában, olyan, mint egy udvari nagy dáma. Hosszan kígyózó fekete hajába bele-belekapnak a lángok, miközben fehér tarkója előrehanyatlak az iszonyatos fájdalomtól. Képtelen vagyok kitörölni az emlékezetemből ezt az udvarhölgyet, a lángnyelvek közt égő ökörhintót és az egész tüzes pokoli borzalmat! Talán nem tévedek, ha azt mondom, hogy ennek az udvarhölgynek az alakja a legiszonyatosabb ezen a hatalmas képen. Biztos

vagyok benne, hogy valami égi tünemény teremtette ezt a festményt, mert ahogy nézi az ember, egyszer csak valami rettenetes idegtépő kiáltás hasít a fülébe.

Hát igen, ilyen ez a kép, bizony, kérem, és emiatt történt az a szörnyű dolog! Csak azért, hogy ez a kép elkészüljön! Különben hogy tudta volna még akár maga Josihide is lefesteni ilyen életszerűen a feneketlen pokol iszonyatos kinját! Az a férfi könyörtelenül megszenvedett, még az élete értelmét is odadobta, hogy ezt a képet be tudja fejezni! A képen látható pokol valójában ugyanaz a pokol volt, amelybe neki magának, Josihidének, a Felkelő Nap országa első festőjének később bele kellett zuhannia.

Kicsit talán elébe is vágtam az eseményeknek, de nem akarom elkapkodni a dolgot, inkább elmesélem szépen sorjában az igazat, hogyan készült el a paravánra festett *Pokoli borzalom* című kép. Szóval ott tartottunk, hogy őfelsége megparancsolta Josihidének: fesse meg neki a Poklot.

7

Ettől a naptól kezdve Josihide öt-hat hónapon át még a palotába se tette be a lábát, egyre csak a képet festette a paravánra. Nem tarják furcsának, hogy ez az ember, aki oly nagy imádattal csüggött a gyermekén, most még tulajdon lányára sem volt kíváncsi, hanem folyton-folyvást csak ezt hajtogatta: „Megyek képet festeni!”? Nemrég meséltem egy tanítványáról, aki egyszer azt mondta: ha ez a férfi belefog a munkába, olyan lesz, mintha valami róka bűjt volna a bőrébe! Őszintén szólva, a pletyka szerint Josihide neve azért maradt fenn a festészetben, merthogy fölesküdt a szerencse és a gazdagság istenére. Ez egészen bizonyos, mert egyes személyek elmondták, hogy titokban fölkeresték azt a helyet, ahol a képeit festette, és meglesték őt munka közben. Ekkor azt látták, hogy Josihide előtt és mögött, sőt jobbról is, meg balról is kísértet rókák csücsülnek körülötte! Egyszerűen az az igazság, hogy amikor a kezébe fogta az ecsetet és elkezdett festeni, megfélekedett mindenről és mindenkiről. Éjt nappallá téve ki se mozdult a házából és még a napot az égen is csak nagy ritkán látta. Különösen akkor volt rettenetes, mikor valami álomszerű révületbe került, mialatt a *Pokoli borzalom* című képet festette.

Ahogy mondtam, kérem, képtelenség leírni mindazt, amit ez a férfi megtett! Még fényes nappal is besötétítette a szobáját, hogy fákllyafénynél a titkos kép részleteit összehozza, miközben a tanítványait különböző ruhákba, selyembe, bársonyba öltöztette, s minden alakot külön-külön megfestett. Egyszerűen ilyen nem létezik! Soha nem riadt vissza semmi különlegességtől. De nem csak akkor, amikor a *Pokoli borzalom* című képet festette! Ha a munkájáról volt szó, képes volt bármikor bármire! Jaj, már meséltem az imént, hogy ő készítette a Rjúgaidzsi-templomban az Élet és Halál körforgásának öt állomását. A legtöbb ember rögtön továbbáll, és elfordul az efféle látványtól, ő viszont teljes lelki nyugalommal letelepedett a halomban heverő hullák tövében, a félig elrohadt arcok, kezek és lábak közé és nem hazudok, ha azt állítom, hogy tökéletes pon-

tossággal lemásolta az egészet, egyetlen hajszálat sem felejtett ki róluk. Ahogy azonban általában beszéltek róla, meg amí azokat az iszonyatos álmokat illeti, az már más, azt persze nem mindenki érti. Sajnos most nincs elegendő idő arra, hogy mindezt részletesen elmeséljem, de a lényeges eseményeket szívesen a tudomásukra hozom, tehát hallják, amint következnek.

Josihide tanítványa, az, akiről már többször is beszéltem, egy szép napon a képhez azt a micsodát, a festéket törte éppen, amikor a mestere hirtelen odalépett hozzá:

– Egy kicsit szeretnék lefeküdni, egy rövid délutáni szunyókálásra. De hát az én koromban már rosszakat álmodik az ember – mondta Josihide.

Mivel ebben önmagában nem volt semmi meglepő, a tanítvány letette a festéket és így válaszolt:

– Akkor szép álmokat kívánok!

Josihide azonban szokatlanul szomorú képet vágott:

– De én azt szeretném, hogy amíg alszom, ott ülnél mellettem! – fordult hozzá a mester e szokatlan kéréssel.

A tanítványt meglepte, hogy a mestere ennyire szívére veszi az álmaikat, de mivel könnyen eleget tudott tenni a kérésnek, abban a pillanatban rábólintott, Josihide pedig továbbra is izgatottan odaszólt neki:

– Akkor gyere utánam, most azonnal! Ha később tanítványok jönnének, be ne engeddd őket a hálószobámba! – jegyezte meg zavartan.

A férfi abba a szobába ment be, ahol a képeit szokta festeni, s amelynek ajtaját éjjel-nappal zárva tartotta, s ahol időnként tüzet rakott. Még most is izzott a faszénparázs, fényénél a szobában kör alakban az a paraván magasodott, melyen éppen a készülő festmény körvonalai tűntek fel. Hát kérem, ide mentek be, Josihide lefeküdt, alkarját feje alá tette, s holtfáradtan mély álomba zuhant. De nem telt bele egy félóra sem, amikor a mellette ülő tanítvány fülébe igencsak kellemetlen hangok jutottak el, anélkül, hogy a festő akár egy szót is szólt volna.

8

Úgy bizony, különös hangok jutottak el a fülébe, melyekből egy kis idő múlva szófoszlányok sejlettek fel: úgy tűnt, mintha egy fuldokló ember sóhajtozott volna a víz mélyéről:

„Mi van veled? Gyere ide hozzám!”

„Hová?”

„Hová hívlak? Gyere le a Pokolba! A tüzes Pokolba gyere!”

„Ki vagy? Ki szól hozzám?”

„Hogy kicsoda? Mit gondolsz, ki az?”

A tanítvány abban a minutumban felhagyott a festéktöréssel, s félelemtől reszketve, lopva a mester arcába kémlelt: a ráncoktól barázdált arc falfehér volt, hatalmas veritékcseppek jelentek meg rajta, ajka kiszáradt, miközben levegő után kapkodott. Hatalmasra tátott szájában feltűnt megritkult fogsora. És ott, ebben

a szájban, semmi kétség, mintha cérnával rángatták volna, szédítő sebességgel mozgott valami, ami, tudják, ennek a férfinak a nyelve volt. Azok a bizonyos szófoszlányok, úgy ám, onnan a nyelve alól jöttek ki, kérem:

„Mit gondolsz, ki lehet?”

„Mondd meg, ki vagy! Én is azt gondoltam, te vagy! Értem jöttél?”

„Hát akkor gyere! A Pokolba gyere! Az én lányom vár rád a Pokolban!”

Ebben a pillanatban a tanítványt iszonyatos érzés ragadta magával, mert a szeme előtt rettenetes és különös árnyak jelentek meg, melyek minden erejüket próbára téve le akartak jönni a paravánra festett képről. A tanítvány persze rögtön Josihide felé nyúlt, hogy remegő testét fölsegítse, de a mester még félál-mában is iszonyatos sebességgel motyogott tovább, és semmi jelét nem mutat-ta, hogy magához térne. Ekkor a tanítvány abbahagyta az óvatos ébresztgetést, és hirtelen a mellette levő ecsetmosó vizet a férfi arcába fröccsentette.

„Várlak, szállj be ebbe a hintóba és gyere! Ebbe a hintóba, és gyere a Pokol-ba!” – hangzottak fel e pillanatban a szavak, miközben Josihide torkából sóhaj-tás tört fel, majd végre kinyitotta a szemét, s mint akit tűkkel szurkálnak, izgatot-tan pattant fel, de látszott rajta, hogy szemhéja mögött álmai különféle iszonya-tos árnyai továbbra sem hagyják nyugodni. Kis idő elmúltával rettenetes pillan-tást vetett a tanítványra, s mint előtte, száját hatalmasra tátotta, miközben leve-gő után kapkodott. Hamarosan azonban hozzá siető tanítványának – most már a tőle megszokott durva hangon – a következőket parancsolta:

– Jól van! Elég volt! Lódulj innen!

Mivel a mesterrel soha nem lehetett ellenkezni, különben csak szemrehányá-sokkal illette volna érte, a tanítvány fürgén kiosont a festő szobájából, és amint kijutott onnan, megkönnyebbülten sóhajtott fel, mintha történetesen ő ébredt volna fel egy rossz álmából.

Ez azonban még mind semmi volt ahhoz képest, ami úgy egy jó hónappal később történt. Ekkor egy másik tanítványát hívta a szobájába, ahol Josihide a félhomályban pislákoló olajlámpa mellett éppen az ecsetjét rágta és ezzel a vá-ratlan kéréssel állt elő:

– Bocsáss meg, fiam, de vetközz le meztelenre!

Mivel már többször is megesett, hogy a festő ezt kívánta a tanítványaitól, ez a növendéke most sebtiben ledobta magáról a ruháit, és anyaszült meztelenül odaállt a mestere elé, aki erre egészen különös arccal így fordult hozzá:

– Egy láncokkal összekötözött embert akarok látni, tudom, nem valami kelle-mes, de engedd ezt meg nekem, kérlek, csak egészen rövid időről van szó. – Közönyös hangon beszélt, mint aki fittyet hány erre a kellemetlen helyzetre. A fiatal tanítvány már eredendően is izmos lehetett, és sokkal gyakrabban forgat-ta a kardot, mint hogy ecsetet vett volna a kezébe, de most alaposan meglepő-dött, s ahogy a történekről később beszámolt, folyton csak ezt ismételte:

– Azt gondoltam magamban, hogy a festő megbolondult: csak nem akar meg-ölni engem?!

Josihide szinte emberfeletti erővel hátulról rávetette magát a tanítványára,

durván elkapta a két karját, s egy vékony vaslánccal alaposan összekötözte, amelyet a mai napig sem tudom, honnan húzott elő. Miután a fiú egész testét leláncolta, addig nem nyugodott, míg a lánc végét erősen rögzítette. Erre a tanítvány elvesztette egyensúlyát, s hatalmas puffanással úgy végigvágódott a padlón, mint annak a rendje.

9

Hát bizony ez a szegény tanítvány úgy gurult végig a földön, mint egy szakéshordó! Csak a fejét tudta mozgatni, mivel kezét-lábát Josihide iszonyatos szorosra kötözte. Testét mindenütt felpuffasztotta a vér, kérem, mivelhogy a lánc megakadályozta a vérkeringést. Nemcsak az arcán, nemcsak a mellén, de az egész testén vöröses lila színű lett a bőre! De Josihidét, úgy tűnt, egy cseppet sem izgatta, nézte, bámulta egyik oldalról is, másik oldalról is azt a testet, amely olyan volt, mint egy szakéshordó, és egy csomó egyforma másolatszerű vázlatot csinált róla, meg se tudnám mondani, hogy hányat. Arról fogalmam sincs, hogy mennyi ideig kínlódott ez az összeláncolt tanítvány. Isten tudja, meddig tartott volna ez a rettenetes szenvedés, talán soha életében nem kelt volna fel, de szerencsére (azt mondtam, szerencsére, sokkal inkább azonban azt kellett volna mondanom, hogy szerencsétlenségére) egy kis idő múlva a szoba sarkában álló tartály árnyéka mögül mintha valami fekete olaj folyt volna elő. Aztán hosszú vékony alakot öltött, és csak hullámozott, és csak folyt egyre közelebb. Mintha valami borzasztóan mély gyökerei lettek volna, olyan lassan haladt előre, szinte alig észrevehetően, lomhán csúszott, aztán már gyorsabban siklott előre, miközben időnként meg-megcsillant, s amikor elérte a tanítvány orra hegyét, az szinte önkívületben hörögte:

– Kígyó! Kígyó!

Később ez a tanítvány elmesélte, hogy ekkor vértől duzzadt teste, kérem, szinte kővé dermedt, de volt is ám mitől tartania! A kígyó hűvös nyelvével már az alaposan összeláncolt fiú tarkóját érintette! El sem lehet képzelni, hogy mi történt! Még a könyörtelen Josihide is megrémült! Izgatottan elhajította az ecsetjét, majd egy pillanat alatt a földre huppant: elkapta a kígyó farkát, s ekkor az állat már fejjel lefelé himbálózott. Erre a kígyó a fejét felemelte, s bárhogy is vonaglott egyre gyorsabban a teste, mégsem sikerült neki Josihide kezét megérinteni.

– Jaj, miattad nem tudtam megcsinálni a vázlatot! – morogta dühösen a festő, s azzal a kígyót a szoba sarkában lévő tartályba hajította. Aztán kénytelen-kelletlen letekerte a láncot a tanítvány testéről. Szóval immel-ámmal letekerte a láncot, és ennek a szegény tanítványnak annyit sem mondott, hogy köszönöm! Minden bizonnyal sokkal dühösebb volt amiatt, hogy nem sikerült a vázlatot befejeznie, mint hogy megijedt volna attól, hogy a tanítványát egy kígyó megcsípi. Később azt hallottam, kérem, hogy azt a kígyót is biztos azért tartotta, hogy az állatot a festményére rámásolja.

Ha csak ezt az egy esetet ismernénk, talán még az is elég volna ahhoz, hogy megértsék: Josihide bolondériája még a legszörnyűbb álmnál is iszonyatosabb

volt. De hadd mondjak el még egy esetet, amely egy tizenhárom, tizennégy éves tanítványával történt és éppen a *Pokoli borzalom* című képpel kapcsolatban. Ez a tanítvány olyan szörnyűségeken ment keresztül, hogy majdnem az életébe került! Ennek a fiúnak már a születése óta olyan fehér bőre volt, mint egy nőnek. Egyszer éjszaka a festő behívatta a szobájába, ahol fáklyafénynél egy egészen különös madarat etetett a kezéből egy véres húsdarabbal. Nagyságára nézve ez a madár akkora lehetett, mint egy macska. Valami fülfele állt ki a fejéből a tollak közül, aztán az a két hatalmas szeme olyan színű volt, mint a borostyán, szóval ahogy ránézett az ember, kérem, azt hitte, hogy ez egy tollas macska.

10

Először is ez a Josihide nevű férfi sok olyan dolgot művelt, mint amit az előbb elmeséltem például arról a kígyóról. Így aztán, hogy valójában mi történt a szobájában, mi nem, arról a tanítványai jóformán mit se tudtak. Megtörtént, hogy az asztalán egy vízzel telt koponyát tartott, máskor meg egy ezüstgömb vagy egy lakkozott tálca hevert ott, melyet ezüsttel vagy cinóberrel festett kép díszített attól függően, hogy éppen mit akart lemásolni. Olyan sok holmi volt nála, hogy még elképzelni se lehet! De bárhogym történt is, arról fogalma sem volt senkinek, hogy ezek a holmik később hová tűntek! Még olyan pletykát is hallottam, kérem, hogy ezt a férfit a Gazdagság és a Szerencse Istene kegyelmében részesíti!

Arról a különleges madárról szóló eset, amelyről most mesélek, az is biztosan a *Pokoli borzalom* című képhez kellett neki. A tanítványa is ezt gondolta, miközben alázatosan meghajolt a festő előtt:

- Mester, mit parancsol? - szólt hozzá tiszteletudóan.

De Josihide, mint aki se lát, se hall, végignyalta a nyelvével azt a cinóberpiros száját és ezt kérdezte, miközben állával a madár felé bökött:

- Na, mit szólsz hozzá? Ugye milyen szelíd lehet?

- Tessék mondani, mester, hogy hívják ezt a madarat? Ilyet még soha életemben nem láttam - jegyezte meg a tanítvány, miközben fürkésző tekintettel vizsgálgatta a különös lényt. Mire Josihide, mint általában mindig, jót nevetett rajta és így folytatta:

- Micsoda? Még nem láttál ilyet? Hát bizony, aki a fővárosban nevelkedett, az aztán nem is tudja, hogy mi ez! Két vagy három nappal ezelőtt kaptam, egy vadász hozta nekem a Kiotó környéki Kurama-hegyről. Úgy hívják ezt a madarat, hogy fülesbagoly. Persze nem sok közöttük az ilyen szelíd fajta! - magyarázta, miközben felemelte a kezét és felülről lefelé könnyedén átfésülte ujjával a jóllakott madár tollazatát.

Míndez csak egy szempillantás alatt történt: a madár hirtelen felrikoltott, mint ha felsírt volna, felröppent az asztal tetejéről, szárnyait kiterjesztette, s éppen a tanítványt vette célba. Ha ez a fiú abban a pillanatban nem takarja el az arcát a kimonója ujjával, akkor a madár úgy összekarmolja, hogy még a saját édesanyja

sem ismer rá. A tanítvány jajgatott és reszketett, megpróbálta elhessegetni a fülesbaglyot, de a madár sem hagyta magát, újból rátámadt: a bambuszkalapja felé repült, miközben rikoltó hang tört fel a csőréből. A fiú pedig még azt is elfelejtette, hogy mestere színe előtt történik mindez. Azt se tudta, hova meneküljön a parányi szobában. Előbb állva védekezett, majd ülve hessegette a madarat. A megvadult fülesbagoly eleinte még követte: hol magasra röppent, hol aláereszkedett, aztán a tanítvány szemét vette célba, mintha ott valami rést talált volna. Ekkor a fülesbagoly hatalmas szárnyait surrogva szétterítette, rikoltott egy nagyot, a tanítvány pedig, kérem, rettenetesen érezte magát, mint aki avar illatát, vizeses permetét, faodúkba, sziklamélyedésekbe rejtett majomeledelt, erjedt gyümölcsök szagát érezte volna. Már-már azt hitte, hogy nem a fáklya homályos fénye, hanem a hold sápadt sugára világít, hogy nem a festő szobájában van, hanem valami távoli sötét erdő rejtekén, egy félelmetes mélységű völgyben, ahol örök reménytelenségben kell élnie.

A tanítványnak azonban nem csak a fülesbagoly szörnyű ostromát kellett elviselnie. Jobban borsózott a hátán a hideg attól, hogy Josihide ebben a lármában és csapkodásban teljesen közönyösen előhúzott egy tiszta papírlapot, s ecsetjével komótosan felvázolta ezt a borzalmas jelenetet, ahogy a különös madár ezt a lányos külsejű fiatalembert kínozza. A következő pillanatban úgy megrémült, hogy egy szó sem bírt kijönni a torkán, sőt az is felmerült benne, hogy mestere el akarja tenni őt láb alól.

11

És valóban, nem lehet kétségbe vonni azt, hogy a mester ne lett volna képes rá, hogy meggyilkolja! Ezen az estén tulajdonképpen azzal a titkos szándékkal hívatta magához, hogy a bagollyal megkeresse, miközben ezt a jelenetet felvázolja a papírjára. Igen ám, de a tanítvány, amint rájött a mester szándékára, fejét tüstént a kimonója ujjába temette, és olyan észveszejtő kiáltásban tört ki, hogy maga se tudta, mit tesz. A szoba sarkához iramodott, ahol a tolóajtó résnyire nyitva állt. Ebben a pillanatban Josihide is izgatottan kiáltott fel, mert a következő látvány tárult a szeme elé: a bagoly még erősebben csapkodott a szárnyaival, aztán egy tárgy huppant a földre, mely apró darabokra tört. A tanítvány meglepetésében karját leengedte, fejét felemelte, s ekkor vette észre – már amennyire ebben a félhomályban látni lehetett –, hogy a mester izgatottan hadonászik: a többi tanítványt hívja a szobába.

Végül is az egyik valahonnan messziről felfigyelt a dologra, fáklyát ragadott és besietett a szobába. A gyér fáklyaláng pislákoló fényénél arra lett figyelmes, hogy a lámpa leesett, a lámpaolaj pedig végigfolyt a tatamin, a bagoly pedig a földön fetrengve kétségbeesetten csapkod az egyik szárnyával. Josihide először szinte kővé dermedt a csodálkozástól, azután felpattant az asztala mellől, miközben érthetetlen szavakat mormolt. Merthogy nem akármilyen történet! Egy koromfekete kígyó tekeredett a fülesbagoly fejére és az egyik szárnyára, miközben egyre erősebben szorította áldozatát. Amikor a madár az ajtóresnél a sarok-

ba esett, bizonyára felborította az ott lévő tartályt, amelyből a kígyó kimászott. A fülesbagoly el akarta kapni a csúszómászót, így kezdődött ez a nagy kalamajka. A két tanítvány tátott szájjal bámulta ezt a különleges látványt, aztán gyors meghajlással elbúcsúzott a mestertől. Hogy aztán mi lett a fülesbagollyal meg a kígyóval, azt már senki sem tudja.

Akkoriban számtalan ilyesfajta dolog történt. Elfelejtettem elmondani, hogy őfelsége ősz elejére tűzte ki a *Pokoli borzalom* című kép elkészítésének időpontját. De már a tél is rég beköszöntött, és Josihide még mindig a maga szokásos kéréseivel gyötörte a tanítványait. Az idő csak telt-múlt, de a mester sehogy sem boldogult a festménnyel: egyre komorabb és komorabb lett, egyre durvábban bánt a környezetével. A kép vázlatai is késtek, mindössze négyötödük lett csak készen, de még a festmény munkálataival sem haladt. Sehogy sem ment neki a munka, ráadásul azokat a részeket is gyakran letörölte vagy összemázolta, amelyeket már korábban megfestett. Senki sem értette, miért nem boldogul a képpel. Meg aztán senkinek sem sikerült kitudakolnia, miért nem tud dolgozni. Azok a tanítványai, akiket korábban különféle módon gyötört, most úgy érezték, mintha egy farkassal vagy egy tigrissel lennének közös ketreche zárva, s igyekeztek minél távolabb kerülni a mestertől.

12

Eközben semmi különösebb nem történt, ha csak az nem, hogy ez a makacs vénember ki tudja, miért, titokban gyakran el-elsírta magát. Azt beszélik, hogy mikor egyedül volt, sokszor hullatta a könnyeit. Egy napon, amikor az egyik tanítványa kérni akart tőle valamit, s bement a házába a kert felől, arra lett figyelmes, hogy a mester ott áll a folyosón, s könnyekkel telt szemmel kémleli a tavaszi égboltot. Amint a tanítványát észrevette, elszégyellte magát, s szótlánul elosont. Hány meg hány úton heverő hullát másolt le Josihide minden különösebb zokszó nélkül, amikor az Élet és Halál körforgásának öt állomását festette! Nem tartják furcsának, hogy ez a rátarti férfiember mostanában úgy sír, mint egy kisgyerek csak azért, mert nem tudja elkészíteni a képet úgy, ahogy elképzelte?!

Amíg Josihide a hétköznapi ember számára érthetetlen módon, mintegy lázálomban a festményét készítette a paravánra, addig a lánya egyre búskomorabb lett, mert bizony még mi is észrevettük, hogy minduntalan visszatartja a könnyeit, de azért olykor-olykor csak kibuggyant egy-egy könnycsepp a szeme sarkában. Szomorkás természetű volt már annak előtte is, de most ennek a fehér bőrű szerény lánynak valamilyen oknál fogva elnehezült a szempillája, sötét árkok jelentek meg a szeme körül: megmagyarázhatatlan fájdalom lett úrrá rajta. Eleinte azt hittük, hogy talán az apja miatt, aztán arra gondoltunk, hogy valami szerelmi bánat kínozza, elképzeltünk mi már mindent! Eközben kapott szárnyra az a hír, hogy őfelsége megpróbálta kedvét lelni benne... aztán váratlanul teljes csend lett, abbamaradt az összes pletyka a lány körül, mintha mindenki megfeledkezett volna róla.

Pontosan ebben az időszakban történt a következő eset. Egy éjszaka, miután az őrség elütötte az egy órát, éppen öfelsége folyosója előtt haladtam el egymagam, amikor – isten tudja, honnan – váratlanul a majom Josihide toppant elém, és kétségbeesetten ráncigálni kezdte a kimonóm alját. Meleg éjszaka volt, már érezni lehetett a szilvavirág illatát, haloványan világított a hold sarlója, de még ennél a gyér fénysugárnál is észrevettem, hogy a majom a fogát csikorgatja, és az orra hegyét mozgatja, ahogy hozzám közeledik, miközben fájdalmas visító hangok törnek fel torkából. Először elfogott a méreg, kérem, merthogy mit húzkodja az én új ruhámat! Már majdnem bele is rúgtam az állatba, de rögtön meg is gondoltam magam, mert bizony korábban volt már rá példa, hogy a majom miatt valaki büntetést kapott az ifjú császártól. Annál is inkább, mert a majom most egészen különösen viselkedett. Végül is úgy döntöttem, hogy végére járok én ennek a dolognak, és néhány lépést visszamegyek vele abba az irányba, amerre húzza a ruhámat.

Egy folyosókanyarulathoz érkeztünk, ahonnan még éjszaka is látni lehetett a tő fényesen csillogó tükrét, melyet csodálatos fenyők ágai öleltek körül. Amint éppen ezen a helyen állok, egy közeli szobából egyszer csak azt hallom, hogy emberek vitatkoznak lihegve, kapkodva, ámde meglepően halkán, és mintha még fenyegetőznének is! Kihalt, teljesen csendes volt a környék: valahol a hold-sugár halovány fényénél a könnyű ködben halak táncának csobbanásai rémlettek fel, de emberi hang sehonnan sem hallatszott. Csak a közelben volt az a zaj, így hát mit volt mit tenni, megálltam és figyeltem, hátha valami betörő gazember van ott, erről viszont a saját szememmel szerettem volna meggyőződni, s ezért még a lélegzetemet is visszafojtva kívülről a tolóajtóhoz simultam.

13

A majomnak azonban láthatóan nem tetszett a viselkedésem. Kétszer-háromszor körbefutott a lábam körül, miközben olyan hangot adott, mint akit fojtogatnak, aztán egy hirtelen ugrással hátulról a nyakamban termett. Én meg akaratlanul is félrebillenttem a fejem, nehogy az állat a körmeit belém vájja. Erre a kimonóm ujjába csimpaszkodott, nehogy lecsússzon rólam. Erre megtántorodtam és egész súlyommal az ajtónak estem. Egy pillanatig sem késlekedhettem. Hirtelen félrehúztam a tolóajtót és szinte beröpültem a holdfénytől homályos szobába. Ekkor azonban olyan akadály jelent meg előttem, amire nem számítottam: nagy meglepetésemre a szobából süvítő golyónál is hevesebben egy női alak száguldott kifelé. Majdnem belém ütközött – még össze is törhettük volna kezünk, lábunk –, aztán kifutott a szobából, s utána úgy megbotlott, hogy még térdre is esett előttem! Lihegve felém fordult, miközben reszketett minden izében, mint aki valami iszonyatos dolgot lát.

Ugye nem kell mondanom, kérem, hogy Josihide lánya volt az. Ezen az estén egészen közelről láthattam, de most teljesen más volt, mint eddig, teljesen ki volt vetkőzve emberi méltóságából. Óriásira kerekedett szeme csillogott. Szinte

lángolt az arca. Kislányosan rendetlen ingecskéje és nadrágja, mindig gyerekes, elbűvölő külseje bámulatba ejtő volt. Ő volna Josihide gyöngéd és tartózkodó leánya? A tolóajtónak támaszkodtam, miközben ennek a gyönyörű lánynak az alakját bámultam a holdsugár fényénél, miközben ujjammal a szoba belseje felé böktém, ahol volt még valaki, akinek távolról érkező sietős lépteit hallottam. Ekkor tekintetem azt kérdezte a lánytól: „Ki az?”

Válaszképpen összeszorította az ajkát, s csak a fejét csóválta szótlanul. Akár-hogy vesszük is, kellemetlen helyzetben volt!

Leguggoltam és a lány füléhez hajoltam, s most már suttogva megkérdeztem tőle:

- Ki az?

De a lány továbbra is a fejét csóválta és egy árva szót sem szólt. Abban a pillanatban hosszú szempillái mögül egy könnycsepp gördült alá, majd még szorosabbra zárta ajkait.

Sajnos születésemtől fogva nehéz felfogású vagyok, jóformán csak a legegyszerűbb dolgokat értem meg. Ezért aztán azt sem tudom, kit hogyan kell szólítani, így hát csak a lány szívének szapora dobogását hallgattam csendesen, miközben szinte kővé dermedve álltam. Szerintem nem illett tovább kérdezősködnöm. Magam sem tudom, mennyi időt töltöttünk így el. Végül behúztam a nyitva felejtett tolóajtót, miközben amilyen kedvesen csak lehet, ezt mondtam a szédülésből kissé már magához tért lánynak:

- Menjen már vissza a szobácskájába az ifjú őfelsége lakosztálya mellé!

Nyugtalan lélekkel, mint aki olyat látott, amit nem szabad, szégyenlősen, mint ha alaposan összeszidtak volna, de hogy miért, arról fogalmam sem volt, lopakodva elindultam abba az irányba, amerre a lány eltávozott. Tíz lépést se tettem meg, hát nem megállít megint valaki?! Óvatosan meghúzza a kimonóm alját. Meglepődötten nézek körül. Mit gondolnak, ugyan ki az? Hátranézek, hát a lábam között Josihide, a majom pontosan úgy csinál, ahogy az emberek szokták: aranycsengőt ráz a kezével, s mindannyiszor tisztelettudóan meghajlik előttem.

14

Úgy fél hónappal ezután a következő történt. Egy napon váratlanul Josihide bement a palotába és egyenest a császár színe elé kért bebocsátást. Bár alacsony származású ember volt, már régóta szabadon járhatott-kelhetett az udvarban. Őfelségéhez nem egykönnyen lehetett bejutni, de ezen a napon a császár szívesen beleegyezését adta, s tüstént maga elé hívatta a festőt. Most is ugyanabban a kopott selyemkabátban és elnyűtt csúcsos kalapban jelent meg a császár színe előtt, s talán még a megszokottnál is gondterheltebb volt az arckifejezése. Tisztelettudóan meghajolt, majd rekedtes hangján e szavakkal fordult őfelségéhez:

- A *Pokoli borzalom* című paravánra festett kép miatt bátorkodom felségedhez fordulni, melynek elkészítésére császári fenségedtől kaptam parancsot. Éjt

nappallá téve fogtam az ecsetet a kezemben, megpróbáltam őszinte szívből a legjobban megcsinálni a képet. Kínlódtam, küszködtem, és nyugodtan mondhatom, hogy a kép legnagyobb része elkészült a parancsnak megfelelően.

- Rendszerben van. Meg vagyunk veled elégedve. - A császári fenség hangja azonban most meglehetősen erőtlenné, gyengének tűnt, mintha valamiért közönyös lett volna.

- Nem, egyáltalán nincs rendszerben - válaszolta Josihide kissé ingerülten, miközben szemét lesütötte. - Lényegileg kész, csak egyvalamit nem tudok megfesteni!

- Micsoda?! Te nem tudod megfesteni?

- Így van. Nekem mindent látnom kell, mielőtt megfestem. Ha úgy festem le, hogy nem látom, akkor nem vagyok megelégedve vele. Vagyis képtelen vagyok megfesteni!

Ennek hallatára őfelsége fenséges arcán valamiféle gunyoros mosoly jelent meg:

- Szóval, ha meg akarod festeni a pokoli borzalmat, akkor látnod kell hozzá a poklot!

- Így van, felség. Néhány évvel ezelőtt hatalmas tűzvészt láttam, és ennek alapján festettem meg a képen az izzó pokol tüzes lángnyelveit. Úgy sikerült megcsinálnom a Fűdő tűzisten című képen is a kanyargó lángnyelveket, hogy visszaidéztem magamban azt a nagy tűzvészt. Fenséged ismeri azt a képemet?

- Azt, amelyiken a bűnösök vannak? Hát persze! És a pokolbeli szörnyeket láttad-e? - Próbálta kérdésével megtalálni a megoldást a császári fenség, miközben, kérem, úgy tett, mintha mindaz elmenne a füle mellett, amit Josihide mond neki:

- Láttam a vasláncokkal megkötözött embert. Láttam annak az embernek a testét is, akit halálra csipkedett a csőrével a varázserejű madár, és pontosan úgy le is festettem. Alaposan ismerem hát, hogyan kínozzák a bűnösöket. Ami a pokolbeli szörnyeket illeti - mondta Josihide, miközben gúnyos kacajban tört ki -, hányszor láttam én őket ébren vagy álmomban, hányszor jelentek meg előttem: ökörfejű meg lófejű szörnyek, háromfejű és hatkarú ördögök. Láttam, amint csattanás nélkül tapsolnak, amint hang nélkül tátognak... nap mint nap, éjten éjjel eljönnek hozzám, hogy megkínozzanak... Nem ez az, amit nem tudok megfesteni.

E szavak hallatán, mint ahogy várható volt, még őfelsége is meglepődött. Türelmetlenül vizsgálta Josihide arcát egy darabig, majd fenyegetően összehúzta a szemöldökét, végül a festőnek szegezte a kérdést:

- Mondd meg, mit nem tudsz megfesteni!

- Úgy képzeltem, hogy a paraván közepére fehérített pálmalevelekkel borított hintót festek, amely az égből zuhan lefelé. - Josihide most először vetette átható tekintetét őfelsége arcára.

Hallottam már másoktól, hogy ha ez a férfi a képeiről kezdett beszélni, szó szerint olyan lett, mintha megőrült volna, és valóban, ebben a pillanatban is, kérem, iszonyatossá vált a tekintete!

- A hintóban elbűvölő, karcsú törzsű lány ül, a hatalmas tűz lángjai belekapnak fekete hajába, szemöldökét összevonja, arcát szinte mindenütt füst borítja, s közben rettenetes kínokat kell kiállnia. Könnyörögve tekint fel az égre. Kezével a bambuszfüggőnyt szagatja, talán így próbál védekezni a rázúduló szikraesőtől. Tíz-húsz különleges ragadozó madár csőrét kitéve köröz fölötte. Igen, ezt a hintóban ülő karcsú szépséget valamiért sehogy sem tudom megfesteni!

- Akkor hát... Mi legyen?

Nem lehetett tudni, hogy miért, de őfelsége arcát különös öröm öntötte el, miközben Josihidét buzdította.

A festő rikítóan vörös ajka most úgy reszketett, mintha magas láz gyötörte volna, s eközben mintha álmában beszélt volna:

- Ezt nem tudom megfesteni! - mondta, majd váratlan hirtelenséggel tiszta erőből tört fel belőle. - Égessék el a szemem láttára azt a fehér pálmalevelekkel fedett hintót! És ha lehet...

Őfelsége arca egy pillanatra elkomorult, aztán hirtelen hatalmas nevetés rázta meg, és szinte fuldokolva a kacagástól e szavak hagyták el ajakát:

- Rendben van! Legyen úgy, ahogy mondtad! Hogy ezt jónak vagy rossznak ítéljük meg, azzal egyáltalán nem érdemes törődni!

Amikor meghallottam őfelsége szavait, mintha megéreztem volna előre valamit, mert isten tudja, miért, de rettenetesen rossz kedvem kerekedett. Őfelsége is olyan furcsa, olyan különös volt: fehér hab tódult a szája szélére, szemöldöke környékén a bőr villámként cikázott, attól tartottam, hogy talán elkapja Josihide őrületét. A császár egy darabig hallgatott, aztán, mintha valami megpattant volna benne, úgy kezdett el nevetni megállás nélkül, ahogy csak a torkán kifért. Kisvártatva ezt mondta:

- Elégetjük a pálmaleveles hintót! És benne azt az elbűvölő, karcsú lányt is a legpompásabb ruhákba öltöztetjük. Lángok és fekete füst borítja majd be a hintóban azt a szépséget, s kínok kínjával hal majd meg! Csak a világ legnagyobb festője találhatta ki, hogy ezt megfesti! Megdicsérlek! Ó, megdicsérlek érte!

Amint Josihide meghallotta őfelsége szavait, kitódult a vér az arcából, ajka remegett, levegő után kapkodott, majd, mint akinek egész testét elhagyta ereje, két karját kiterjesztve a tatamira zuhant:

- Köszönöm ezt a boldogságot! - rebegett hálát szinte suttogva, de hogy szavait meghallotta-e őfelsége, vagy sem, magam sem tudom. Bizonyára élénken megjelent a szeme előtt az az iszonyatos kép, melynek tervét ő maga találta ki.

Ekkor, életemben csupán egyetlenegyszer, megsajnáltam Josihidét.

Két-három nappal később egy éjszaka a következő történt. Őfelsége, ígérétehez híven hívatta Josihidét, hogy a festő közelről megnézhesse, hogyan ég el a fehérített pálmalevelekkel befedett hintó. A választás arra a Kiotó környéki hegyek között fekvő kastélyra esett, melyet az emberek egyszerűen csak Jukige, azaz Hóolvadás néven ismertek, s ahol réges-régen még őfelsége húga lakott. Ebben a kastélyban azóta nem élt senki, a kertet sem gondozták, így aztán teljesen tönkrement. Valószínűleg azok jelölték ki ezt a kastélyt, akik tudták, mennyire lepusztult. Ráadásul különféle kósza pletykák is szállingóztak, hogy amikor nem sűt a hold, minden sötét éjjel őfelsége elhunyt húgának a lelke megjelenik itt, és skarlatvörös bő nadrágban nagy titokzatosan végigsétál a folyosón, miközben lába sem éri a földet. De ez még mind semmi, ez a környék még napközben is teljesen kihalt. Nap mint nap, amint besötétedik, egyre rettenetesebb érzés keríti hatalmába az erre járó: a vízcsobogás egyre erősebben és erősebben hallatszik, a csillagok fényénél az ide-oda repdeső bakcsók is különös lényeknek látszanak!

Azon a bizonyos éjszakán sem sűtött a hold, koromsötét volt az éjszaka, de a lampionok remegő fényénél azért látszott, hogy őfelsége halványsárga császári kabátkában, sötétlila címeres nadrágban, az erkélyfolyosó legmagasabb ülőhelyén, festetlen brokátszegélyű kerek szőnyegen, keresztbe font lábbal foglalt helyet. Előtte és mögötte, jobbról meg balról testőrei ültek. Egyikük híres volt hatalmas erejéről, azt mesélik, hogy tavaly a Micsinoku-háborúban nagy éhségben emberhússal táplálkozott, azóta pedig még az élő szarvasagancsot is képes kettétörni! Széles haskötőt viselt, óriási kardot hordott az oldalán markolatával felfelé, miközben átható tekintetével az erkélyfolyosóra meredt. Az éjszakai szélben feltámadó tűz fényénél hol látni lehetett, hol pedig homályba veszett mindenki, s nem tudhatta az ember: álom-e ez vagy valóság, s ettől az egész táj különösen hátborzongató látványt nyújtott.

Hát még a kertben a sötétben felködlő magas talapzaton felállított, pálmalevelekkel borított hintó, s előtte a fekete kocsirúdhoz befogott ökrök pompás díszei, mint fémes fényű arancsillagok villantak fel, majd kihunytak. Bár már tavasz volt, mégis a vérfagyasztó hidegben csak úgy borsózott a hátam! És a hintó belseje? Képzeljék el, mindent titokzatosan eltakart egy bambuszajtásból font, díszes nyomott mintás anyaggal szegélyezett függöny! Erre az alkalomra szolgálakat béreltek fel a környékről, akik égő fáklyákat tartottak kezükben, miközben óvatosan ügyeltek rá, hogy ne terjedjen a füst őfelsége irányába.

Josihide éppen a császárral szemközt térdelt egymagában, elnyúlhatatlan selyemkabátjában, csúcsos kalapijában, most különösen aprónak, szánalmasnak látszott, azt hitte az ember, hogy az egész csillagos eget ő hordozza a vállán. Mögötte hajszálnyira ugyanolyan selyemkabátban és kalapban volt ott még valaki, valószínűleg egy tanítványa, aki elkísérte. Mindketten tőlem meglehetősen távol, a sötétben foglaltak helyet, mert én őfelsége erkélyfolyosója alatt ültem, úgyhogy bármennyire is sajnálom, még a ruhájuk selymének színét sem tudtam kivenni!

Lassan már éjfélre járt az idő. A sötétség, mely belepte a fákat és vizeket, a hangokat is felszívta magába, így aztán a nagy csöndben a saját lélegzetét is hallotta az ember. Ha lengé éjszakai fuvallat suhant át a kerten, fáklyafüst és korom szaga szállt felénk. Őfelsége egy darabig szótlanul nézte ezt a különös látványt, nemsokára azonban felemelkedett a helyéről:

- Josihide! - kiáltotta oda a festőnek.

Az mintha válaszolt volna a császárnak valamit, de sajnos egy szót sem értettem belőle, csak valami sóhajtásfélét hallottam.

- Josihide, ma este teljesítem, amit kívántál, megnézheted az égő hintót! - szólt őfelsége, miközben a szeme sarkából az udvartartására tekintett.

Ebben a pillanatban a császár környezetében lévők jelentőségteljesen összerosolyogtak, persze lehet, hogy csak nekem tűnt úgy? Josihide félénken fel emelte a fejét és tisztelettel nézett őfelségére, de még ezek után sem szólt egy szót sem.

- Jól nézd meg! Ezt a hintót néhány nappal ezelőtt még használtam. Biztosan emlékszel rá. Azt kívántad, gyűjtsunk fel egy hintót. Most a szemed láttára teremtem meg itt a lángoló tüzes poklot! - azzal őfelsége félbehagyta a beszédet és végignézett a körülötte lévőkön. Majd hirtelen, gyűlölettel a hangjában így folytatta:

- A hintóban egy bűnös asszonyt helyeztünk el. Ha a kocsit felgyújtják, ennek a nőnek bizonyosan szénné ég a húsa, szétporlad a csontja és a legszörnyűbb buddhista szenvedéseken kell keresztülmennie utolsó perceiben, mielőtt meghal. Tessék, nincs ennél különb minta, megfesheted a paravánt! Láthatod majd, mint hamvad el hófehér bőre! Jól figyelj meg, mint perzseli meg a láng fekete haját, s válik aztán a tűz martalékává.

Őfelsége harmadjára is elhallgatott, de aztán eszébe juthatott valami, de ekkor már úgy nevetett hangtalanul, hogy még a válla is beleremegett.

- Ilyet még az eljövendő századokban sem fognak látni soha! Ezt még én, a császár is megnézem! És akkor most húzzátok el a bambuszfüggönyt és mutassátok meg Josihidének azt a nőt, aki a hintóban ül!

Ahogy őfelsége parancsa elhangzott, az egyik szolga fenyőfa fáklyáját magasba emelte, kiáltott egy nagyot, miközben határozott léptekkel a hintó felé indult, aztán szabad kezével egy gyors mozdulattal felhúzta a bambuszfüggönyt. Az égő fáklya vörösén imbolygó fénye egy pillanat alatt beragyogta a hintó párányi belsejét: láncokkal megkötözött nő ült benne, pompásan megvarrt cseresznyevirágos selyemkimonóban. Feje kissé előrebillent, hosszú fekete, leeresztett haját aranytűk ékesítették, melyek kápráztatóan csillogtak. Formás alakja, törékeny termete, fél oldalról látható bánatos, kifinomult arcocskája minden kétséget kizárt: a hintóban Josihide lánya ült! Majdnem felsikoltottam.

Ebben a pillanatban azonban velem szemközt az egyik szamuráj izgatottan felugrott a helyéről, egyik kezével megragadta kardjának markolatát, miközben

éles tekintetét Josihidére vetette. Nagyon meglepődtem ám, mert a festő a látványtól majdnem eszméletét veszítette. Eddig csak térdelt ott lent, de most hirtelen felpattant, két karját felemelte, s mint aki megőrült, fejvesztve a hintó felé rohant. Sajnos sokan álltak előttem, ő pedig elég messze volt tőlem, így aztán a félhomályban az arckifejezését nem láthattam pontosan. De még csak végig sem tudtam gondolni előlötti sajnálatomat, amikor valami szemmel láthatatlan erő hatására Josihide halottsápadt arca, nem, egész alakja mintha az égbe emelkedett volna, átszelte a félhomályt, s tisztán kivehetően ott lebegett előttem.

Őfelsége ekkor kiadta a parancsot:

– Gyűjtsátok meg a tüzet!

Mire a szolgák égő fákláikkal lángba borították a pálmalevelekkel borított hintót, amely Josihide lányát rejtette.

18

A lángok csakhamar körülnyaldosták a hintó fedelét. A tetőszegélyre erősített lila színű bojtok először himbálózni kezdtek, majd megroppant a tető, s alatta, mint az örvény, sűrű fehér füst gomolygott fel, ami még éjszaka is jól látszott. Eközben a szikrák úgy hullottak, mint a záporosó, s egy pillanat alatt a függöny, a kimonóujj és a hintófedél arany díszei szanaszét röpködtek a levegőben. Ennél borzalmasabbat nem lehet elmondani! Mintha az izzó napkorong a földre esett volna, mintha tűz ömlött volna végig az égen, úgy festették égővörösré a mennyboltot a lángnyelvek, kérem szépen, melyek már kiméletlenül a hintó vázába is bele-belekaptak. Én, aki az előbb már majdnem felsikoltottam, most teljesen megdermedtem, s szájátva, szinte önkívületben bámultam ezt az iszonyatos fénylő látomást.

Hogy milyen volt Josihide, az apa arckifejezése? Hát, kérem szépen, mind a mai napig magam előtt látom azt az arcot! Ez a férfi, mint egy örült, ész nélkül a hintóhoz rohant, egész alakja felmagaslott a hatalmas tűz fényénél. Amikor magasba csaptak a lángok, szinte kővé dermedt a lába, csak a karját nyújtotta előre és a szemét úgy, de úgy kimeresztette, hogy minél többet megjegyezzen, szinte felszippantson ebből a látványból. Mire a lángok már körülnyaldosták a hintót, egészen a szakálla hegyéig meg tudtam figyelni eltorzult, ráncos arcát. El kell mondanom, hogy a két szeme majd kiguvadt, szája szétrándult, arcizmai vég nélkül vonaglottak, remegtek; mindaz a meglepődés, fájdalom és rettenet, ami a lelkében lejátszódott, kiült e nevezetes személy arcára. Nincs ilyen elgyötört arca a tolvajnak, mielőtt levágják a fejét, de még a tűz császári kormányzó elé állított tűz főbűnt és őt gáztettet elkövető gonosztevőnek sem! Még az a hatalmas erejű szamuráj is őfelsége testőrségében úgy belesápadt ebbe a látványba, nem is képzeltem volna ilyet, rettegve nézett fel a nagyúrra!

Őfelsége azonban keményen az ajkába harapott, és időről időre vészjósló, kegyetlen nevetésben tört ki, nyugodt tekintete azonban folyton-folyvást csak a hintót kémlelte. És a hintó belsejében, ó, jaj, az a gyönyörű lány! Nincs hozzá elég bátorságom, hogy mindent pontosan elmeséljek. Jól látszott felfelé fordú-

ló fehér arcocskája, amint levegő után kapkodott a füst miatt, zilált, hosszú fekete haja, melybe már belekaptak a lángok, gyönyörű cseresznyevirágos selyemkimonója, jaj, hogy is mondjam el azt a borzalmat, ami következett! Hogy a tűztől micsoda iszonyú változáson ment minden keresztül! Hát még, amikor az esti szél feltámadt, s a füst is a hintó felé áramlott, amitől a felpirosuló ég alján az aranypor szétszóródott mindenfelé, s hatalmasra lobbantak a lángok! Nemcsak nekem, hanem még a bivalyerős szamuráj testőrnek is égnek állt a haja, amikor azt láttuk, mint próbálja a lány szétharapni a vastag láncot, amellyel a fejét körbetekerték: már majdnem elszakítja, miközben egész teste görcsben ráng a kínoztól! Ó, jaj, ekkor győződhattünk meg a saját szemünkkel arról, milyen is az a pokoli borzalom!

Az éjszakai szél még egyszer feltámadt, s keresztülfújta a gyönyörű kert fáinak csúcán, s amint átszelte a kertet, mindannyian arra lettünk figyelmesek, hogy valami feketeség, mintha táncoló labda lenne, süvítő hangot hallatva átrepül a sötét égen, de nem ér a földre, a levegőben sem lebeg, hanem a kastély tetejéről nyílsebesen a lángoló hintóban terem. Magasan a füstoszlop felett szállt, majd az izzó kocsirácson keresztül egyenest a megláncolt lány vállát ölelte át, aztán – mint mikor a selymet szakítják – fájdalmas, éles hangon rikoltott fel. Másodszor, majd harmadszor is felhangzott a sikoly, mire mi is önkéntelenül feljajdultunk, hiszen a falként magasló lángfüggönyön a Josihide csúfnévre hallgató majom repült át Horikava udvarában.

19

A majmot azonban csak egy pillanatig láthattuk. Képzeld el, a tűzszikrák, mint lakkal festett arany csillagok, felrepültek az égbe, és persze a fekete füst egy pillanat alatt elnyelte a majmot is meg a lányt is; mást sem hallottunk, csak azt az iszonyatos robajt, ahogy a hatalmas lángok közt égő hintó darabokra hullt őfelsége kertjének közepén. Még hogy égő hintó, sokkal inkább égő oszlopnak kellene neveznem a csillagos eget ostromló lángokat.

A tűzoszlop előtt pedig, mint akinek gyökeret vert a lába, ott állt Josihide. Egészen különös dolog volt ez, hogy is mondjam csak: a festő, aki eleinte pokoli kínok között szenvedett, most mindkét karját összekulcsolta a mellén, ránccokkal borított arca leírhatatlan lelkesedéstől ragyogott, miközben még arról is meglepedkezett, hogy őfelsége színe előtt áll. És, kérem szépen, annak a férfinak a tekintetéből azt vettem ki, hogy teljesen hidegen hagyja egyetlen lánya halálos kínszenvedése! Nem hallgathatom el, hogy a lángok gyönyörű színe és a sýnylódó női alak látványa végtelen örömmel töltötték el a lelkét!

Több mint furcsa, kérem, hogy ez a férfi az egyetlen lánya halála előtti percekben nemcsak hogy boldognak látszott, hanem volt benne valami nem emberi, az álombeli oroszláncok király dühéhez hasonlítható, meglepő előkelőség. Arról még nem is szóltam, hogy az a rengeteg éjszakai madár, melyeket meglepett a váratlan tűz, ott körözött rikoltozva felettünk, még azok sem merték megközelíteni Josihide gyűrött kalapját, vagy az is lehet, hogy csak én képzeltem az egé-

szet? Hát nem meglepő, hogy még az ártatlan madaraktól is ilyen különös tiszteletet váltott ki?! Hiszen látszott, hogy különös dicsfény ragyog annak a férfinak a feje fölött!

Bizony, még a madarak is! Hát akkor hogyan szóljak rólunk, a személyzet-ről? Elállt a lélegzetünk, remegett minden porcikánk, kimeredt szemmel, csodaváró istenimádó érzéssel, szinte bénultan figyeltük Josihidét, mintha a szent-séges Buddha jelent volna meg közöttünk. Az iszonyatos lángokkal égő kocsi roppanásaiba beleremegett az egész tűzbe borult égbolt, és a látványtól megbűvölt, kövé dermedt Josihide, hogy is mondhatnám én mindezt el pontosan! Micsoda fenségesség, micsoda földöntúli öröm! Csak egyvalaki volt, akire tulajdonképpen még ráismerni is alig lehetett: őfelsége, ott, az erkélyfolyosón, arca halottsápadt, szája szögletéből hab tör fel, miközben mindkét kezével tiszta erejéből a császári lila brokáttal beborított térdébe kapaszkodik, s mint egy vadállat, kiszáradt torka hörögve kapkod levegő után.

20

Szájról szájra járt a híre az egész világon, hogy a Jukige-kastélyban azon az éjszakán hogyan égette el a hintót őfelsége, majd ezután meglehetősen különböző elképzelések kaptak szárnyra. Először is, hogy őfelsége vajon miért vétette tűzhalállal Josihide lányának az életét? A legtöbben annak a mendemondának adtak igazat, mely szerint mindez a viszonzatlan szerelem miatt érzett szégyen és harag miatt esett meg. Őfelsége azonban nem akart embert ölni, hogy a hintót elégette, ez egészen bizonyos; sokkal inkább az volt a szándéka, hogy a festőt erkölcstelensége miatt megleckéztessé. Ezt személyesen tőle magától hallottam! Josihide lelkében tehát, aki azt állította, hogy meg szeretné festeni a képet, ez a kívánság kőnél is keményebbé vált, s oda vezetett, hogy a szeme láttára égették el tulajdon leányát. Eközben folyton ócsárolták ezt a férfit, emberarcú kegyetlen gonosztevőnek nevezték, aki a képe miatt megfélemedezett édes gyermeke iránt érzett szeretetéről. A jokavai főpapja is – sok más emberrel együtt – ezt a nézetet képviselte, és ezzel kapcsolatban a kifejtette véleményét:

– Akármennyire dicsőíthető is művészete és tehetsége, mint ember semmibe veszi az öt főerényt,¹ ezért nincs más választás: pokolra kell jutnia!

Körülbelül egy hónap elteltével azonban elkészült végre a *Pokoli borzalom* című festmény, Josihide azon nyomban elvitte a palotába, s tisztelettudóan őfelsége színe elé járult vele. Pontosan ugyanebben az időben ott járt a főpap is, aki szintén megnézte a paravánra készített festményt, s valósággal bámolatba ejtette az az iszonyatos tűzvihar, amely eget-földet beborított a képen. A jokavai főpap, aki mostanáig mindig görbe szemmel nézte Josihidét, szinte megbabonáztottan szemlélte a festményt, miközben önfeledten paskolta meg a térdét:

– Remekül sikerült!

¹ Az öt főerény a buddhizmusban: emberszeretet, kötelesség, tisztelet, bölcsesség, hit.

Soha nem felejttem el, hogy amikor őfelsége meghallotta e szavakat, arca széles mosolyra derült.

Ettől kezdve arról a férfiről soha senki még egy fél szóval sem mondott rosszat a palotában. Korábban gyűlölték Josihidét, most viszont, ha bárki a paravánra nézett, mindig különlegesen felemelő érzés ragadta el, amikor a lángoló pokol hatalmas kínjai megelevenedtek előtte.

Elérkezett azonban az az idő, amikor Josihide eltávozott ebből a világból azok közé, akik már nincsenek. Miután elkészítette a paravánra festett képet, a rá következő éjszakán saját szobájában kötelet hurkolt a nyakára és felakasztotta magát. Ez a férfi, aki nem is olyan régen egyetlen lányát veszítette el, valószínűleg képtelen volt arra, hogy célok nélkül éljen tovább. Földi maradványai ma is háza romjai között rejtőznek. Egy kis sírkő adott jelt arról, hogy ott nyugszik. Aztán évtizedek teltek el, és a sok eső meg a szél kifehéřítette a kővön a feliratot, majd a moha is belepte, s ma már senki sem tudja, hogy valamikor réges-régen ezen a helyen temették el.

VIHAR JUDIT fordítása

Edward Munch: Önarckép. Az óra és az ágy között. 1940-1942